

УДК 336.02

АНАЛІЗ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ДИНАМІКУ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ

О.І. ШЕЛЄЛЬО, В.В. ПАПП
Мукачівський технологічний інститут

У статті виявлено фактори податкового навантаження та основні напрями впливу податків на економічну активність. Проведено аналіз оцінки податкового навантаження на фізичних та юридичних осіб. З метою поглиблення відповідних досліджень запропоновано шляхи удосконалення оподаткування в Україні і, як наслідок, зменшення податкового тягара.

Сьогодні в Україні спостерігається ситуація, коли високе податкове навантаження є однією з головних проблем податкової системи. Це, у свою чергу, послаблює конкурентоспроможність підприємницьких структур та негативно впливає на ефективність їх господарської діяльності. Але слід зазначити, що проблеми, які притаманні системі оподаткування в Україні, полягають не стільки у високих податкових ставках, скільки у нерівномірності податкового навантаження.

Надвисоке податкове навантаження в Україні пояснюється тим, що при аналізі використовують невірну базу співставлення, порівнюючи податок на прибуток, сплачений прибутковими підприємствами, із фінансовими результатами суб'єктів господарювання по всіх галузях економічної діяльності (як відомо, збитковий результат діяльності декларують понад 50% підприємств). Крім того, в Україні досить вузька податкова база оподаткування доходів фізичних осіб. Навіть якщо врахувати непрямі податки, які сплачують фізичні особи, сукупне податкове навантаження на населення залишається істотно нижчим, ніж на доходи підприємств. Нерівномірність податкового навантаження є наслідком неадекватної структури прямих і непрямих податків в Україні.

Питання про надмірне податкове навантаження є поширеним серед науковців, політиків та аналітиків. Дана проблема досить актуальна для економіки України в цілому, особливо на сучасному етапі реформування податкової системи.

Хоча основною проблемою системи оподаткування в Україні є нерівномірність податкового навантаження, загальний рівень оподаткування є досить важливим показником з точки зору впливу податкової системи на діяльність суб'єктів господарювання та на соціально-економічне зростання в країні. Мова йде про питому вагу податків у доходах суб'єктів господарювання. Тому, на наш погляд, доцільним

буде знайти питому вагу податків у реальних прибутках підприємств та доходах населення, тобто оцінити реальний рівень податкового тиску.

Об'єкти та методи дослідження

Питання податкового навантаження та проведення реформи податкової системи досліджувались багатьма науковцями [3-9;14]. Питання концепції реформування податкової системи України розглядалося ще в 2000 році Б. Губським [7], вплив податкової системи на національну економіку вивчався Л. Шаблистою [14], оцінка рівня податкового навантаження на вплив економіки були здійснені такими науковцями як М. Азаров, О. Василик, О. Данилов, А. Єлисеєв, І. Горобінська, М. Ігнатишин, В. Папц, А. Крисоватий, І. Луніна, В. Лашак, П. Мельник, А. Соколовська [3-8].

Водночас існують значні проблеми щодо зниження питомої ваги податків у доходах фізичних та юридичних осіб, вирівнювання податкового навантаження, удосконалення системи стягнення податкових платежів.

Постановка задачі

Основним напрямом дослідження є аналіз показників питомої ваги податків у структурі доходів суб'єктів господарювання та фізичних осіб, оцінка рівня податкового навантаження на мікрорівні і дослідження його впливу на динаміку ділової активності, розвиток виробництва та економіки України в цілому, обґрунтування шляхів вирішення даної проблеми та напрямків подальшого реформування податкової системи.

Результати та їх обговорення

Оцінку показників податкового навантаження варто досліджувати у двох аспектах : аналіз податкового тиску на юридичних та фізичних осіб.

Оподаткування доходів фізичних осіб в Україні здійснюється за пропорційною ставкою в розмірі 13% [2], що порушує виконання принципу соціальної справедливості.

Найбільшу питому вагу в структурі податкового навантаження посідають нарахування до фонду оплати праці (понад 40%). З огляду на значну обмеженість внутрішнього попиту, рівень податкового навантаження на фонд оплати праці залишається надто високим і закономірно підвищується в галузях з вищим рівнем заробітної плати. За таких обставин роботодавцям не вигідно збільшувати заробітну плату працюючим. Це спонукає їх шукати різні способи несплати, зрозуміло, що такі умови природно породжували бажання керівників підприємств уникати прямої сплати податків. Високе податкове навантаження залишається щодо прибутку підприємств,

оскільки ефективна ставка податку значно перевищує ставку, яка закріплена на законодавчому рівні. Як наслідок – тінізація економіки.

Чинна система оподаткування підприємств, особливо це стосується прямих податків, стримує процеси нагромадження та інвестування, спрямовує ресурси на непродуктивне споживання, вона закладає ризики для розвитку економіки у довгостроковій перспективі [5].

Розглянемо вплив податку з доходів фізичних осіб на рівень фактичного тиску доходів населення. Питома вага податку з доходів фізичних осіб у структурі доходів населення України та у фонді оплати праці відображено в таблиці 1 [10].

Таблиця 1.
Питома вага податку з доходів фізичних осіб в структурі доходів населення та ВВП

Рік	ВВП млн.грн.	Грошові доходи громадян, млн.грн.	Оплата праці млн.грн.	Податок з доходів фізичних осіб			
				млн.грн.	% до (2)	% до (3)	% до (4)
1	2	3	4	5	6	7	8
2002	220932	185073	81478	10824	4,9	5,9	13,3
2003	267344	215672	97852	13521	5,0	6,3	13,8
2004	344825	269778	102546	13213	3,8	4,9	13,0
2005	441376	337223	106647	13740	3,1	4,1	12,9
2006	529651	421528	110913	14400	2,7	3,4	13,0

За даними таблиці 1 частка податку з доходів фізичних осіб, яка у загальному обсязі грошових доходів не перевищує 4-5 %, з 2004 року почала знижуватись і в 2006 році становила 2,7 %. Така низька сукупна величина є наслідком відносно вузької податкової бази. Адже фактично прибутковий податок стягувався із заробітної плати працівників та доходів, отриманих не за основним місцем роботи. Податкове навантаження цього виду доходу склало 13,0 %. Проте заробітна плата складає лише близько половини усіх грошових доходів населення (38,2 % у 2004), а в 2006 році вона знизилася до 26,3 %, відповідно податкове навантаження склало 13,0 %.

Рівень податкового навантаження податку із доходів фізичних осіб на ВВП країни, грошові доходи населення та фонд оплати праці за досліджуваний період відображено на рис.1.

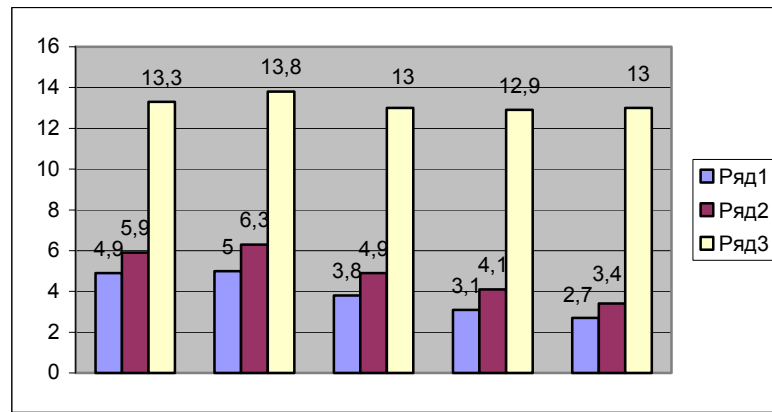

Рис. 1. Динаміка рівня податкового навантаження податку з доходів фізичних осіб за 2002 – 2006 роки

Умовні позначення на рисунку означають: 1 – рівень податкового навантаження податку з доходів фізичних осіб; 2 – питома вага податку з доходів фізичних осіб у грошових доходах населення; 3 – питома вага податку з доходів у структурі фонду оплати праці.

Частка податку з доходів фізичних осіб у фонді оплати праці має чітку тенденцію до зменшення, що свідчить про послаблення податкового навантаження на сукупний оподатковуваний дохід. Так, у 2004 році ефективна ставка оподаткування доходів фізичних осіб становила 13 %, що дорівнює ставці податку закріпленій відповідно до Закону „ Про податок на доходи фізичних осіб ” [2]. Проте заробітна плата навіть не досягає половини усіх грошових доходів населення. За даними ДПАУ, відсоток заробітної плати у структурі доходів офіційно зареєстрованих в Україні 160 мільйонерів не перевищує 3 %, решту становлять доходи, отримані від приросту ринкової вартості капіталу (доходи, отримані від продажу нерухомості, акцій, страхові премії, банківські відсотки), які до законодавства, яке діяло до 1 січня 2004 року, не включалися до податкової бази.

Але з 1 січня 2005 р. увійшла в дію стаття 13 Закону № 889, згідно з якою грошові кошти або майно, майнові чи немайнові права, одержувані спадкоємцями фізичної особи, у разі оформлення права на спадщину обкладатимуться податком з доходів фізичних осіб. При оподаткуванні доходів, отриманих у вигляді спадщини, застосовуються різні ставки податку залежно від виду успадкованого майна та ступеня споріднення спадкодавця та спадкоємця. Починаючи з 1 січня 2004 року та до 1 січня 2007 року ставка оподаткування встановлюється на рівні

13 % від об'єкту оподаткування. З 1 січня 2007 року ставка становитиме 15 % до об'єкту оподаткування.

Крім того, Законом передбачено ставку податку в розмірі 5 % до об'єкту оподаткування, нарахованого податковим агентом як :

- процент на банківський депозит (вклад);
- процентний або дисконтний дохід за ощадним (депозитним) сертифікатом;
- в інших випадках, прямо визначеними відповідними нормами цього Закону.

Законом № 2273 внесено зміни до підпункту 22.1.4 Закону № 889. Згідно з його новою редакцією, у 2005 році, а також у наступних роках, до 01.01.2010 року, не обкладатиметься податком з доходів фізичних осіб : дохід у вигляді процентів на поточний або депозитний (вкладний) банківський рахунок (у тому числі картковий рахунок); дохід у вигляді процентів на вклад до небанківських фінансових установ згідно, із законом; дохід у вигляді процентів (дисконтних доходів) на депозитний (ощадний) сертифікат [14].

Також з 1 січня 2005 року набули чинності зміни, внесені до підпунктів 9.3.3 та 9.3.4 Закону № 889, згідно з якими з 2005 року оподаткуванню підлягають нараховані дивіденди.

Все це безумовно є позитивним моментом розвитку податкової системи України та наближення її до європейського рівня.

Детальніше оцінку податкового навантаження на доходи фізичних осіб без урахування непрямих податків проаналізуємо на прикладі Закарпатської області. Питому вагу податку з доходів фізичних осіб у структурі грошових доходів та фонду оплати праці населення Закарпатської області представлено в таблиці 2[9].

Таблиця 2.
Питома вага податку з доходів фізичних осіб в структурі доходів населення Закарпаття

Рік	Грошові доходи громадян, млн.грн.	Оплата праці млн.грн.	Податок з доходів фізичних осіб		
			млн.грн.	% до (2)	% до (3)
1	2	3	4	5	6
2002	3037	1251	185,2	6,1	14,8
2003	4069	1584	235,6	5,8	14,9
2004	5451	1981	257,5	4,7	13,0
2005	7422	2632	325,2	4,4	12,4
2006	9648	3422	434,4	4,5	12,7

За даними таблиці 2 можна стверджувати, що рівень податкового навантаження на фонд оплати праці фізичних осіб у 2006 році становив 12,7 %, що більш ніж на 2 відсоткових пункти менше, ніж у 2003 році. Частка податку з доходів фізичних осіб у загальному обсязі грошових доходів населення Закарпатської області не перевищує 6,1 %, у 2006 році вона знизилась до 4,5 %. Питома вага податку з доходів фізичних осіб Закарпатської області є значно нижчою, ніж середній рівень даного навантаження по Україні.

Між тим, навіть за таких обставин сукупне податкове навантаження на населення залишається істотно нижчим, ніж на доходи підприємств, що пояснюється структурою собівартості продукції українських підприємств, у якій витрати на виробництво продукції складають понад 90 %, а витрати на оплату праці становлять значно меншу частку, ніж в розвинених країнах світу. Частка оплати праці у ВВП становить 60,6 % у США, 56,4 % в Японії, 54,5 % у Німеччині, а в Україні в 2002 р. – 36,1 %, а в 2004 році - 37,7 %.

Однією з фундаментальних проблем української економіки залишається високий рівень її витратності, основна причина чого полягає у надмірному податковому навантаженні. Питома вага матеріальних витрат (проміжного споживання) у валовому випуску зросла з 51,6 % у 1990 р. до 60,7 % у 1993 р., потім дещо знизилась і в наступні роки стабілізувалась на рівні 56 – 58 %.

Витрати на одиницю продукції наблизилися до критичної межі, сягнувши у 2004 р. 98,2 коп. на 1 грн. продукції. Рентабельність, відповідно, знизилась із 30 % у 1997 – році до 2,7 % у 2005 році.

Маємо ситуацію, коли легальна господарська діяльність спрямована не на отримання максимального прибутку, а на „роздування” собівартості. Це спонукає суб'єктів господарювання до збільшення витрат виробництва, а прибутки приховують в тіні. За різними оцінками в Україні тіньовий капітал вже набрав критичну масу в розмірі 50 – 60 % ВВП. Основним шляхом подолання даної проблеми є істотне зниження податкового навантаження.

Останніми роками спостерігається поступове зменшення податкового навантаження на суб'єктів економіки, про що свідчать дані таблиці 3, в якій рівні податкового навантаження для юридичних осіб розраховуються щодо доданої вартості, для фізичних - щодо фонду оплати праці. Саме така модель в розрахунку дає змогу визначити справжній обсяг податкового навантаження, адже валова додана вартість створюється саме в галузях матеріального виробництва. З

наведених даних видно, що обсяг усіх податків, які сплачують суб'єкти господарювання не мають надто істотних змін. А отже, зниження податкового навантаження відбулося за рахунок зростання валової доданої вартості та фонду оплати праці.

Таблиця 3.

Розрахунок рівня податкового навантаження на юридичних та фізичних осіб

ПОКАЗНИКИ	2002	2003	2004	2005	2006
ЮРИДИЧНІ ОСОБИ					
Валова додана вартість за галузями економіки, млн.грн.	201194	203751	213307	223972	235170
Обсяг усіх податків та внесків до загальнодержавних фондів, які сплачують юридичні особи, млн грн.	46378	47861	59726	74060	88872
Податкове навантаження (обсяг всіх податків та внесків до фондів щодо валової доданої вартості), %	23.05	23.5	28.0	33.1	37.7
ФІЗИЧНІ ОСОБИ					
Оплата праці млн.грн.	81478	97521	110203	124529	140717
Обсяг всіх податків та внесків до загальнодержавних фондів, які сплачують фізичні особи, млн.грн.	29381	35165	40807	47336	54436
Податкове навантаження (обсяг усіх податків та внесків до загальнодержавних фондів щодо фонду оплати праці.) млн.грн.	36.4	36.1	37.0	38.0	38.7

Починаючи з 2002 року спостерігається підвищення податкового навантаження, яке в 2006 році склало 37,7 % по юридичних особах та 38,7 % – по фізичних особах (табл. 3). Зростання податкового навантаження за останні роки спричинено за рахунок розширення бази оподаткування як по фізичних, так і по юридичних особах.

Середня нарахована ставка податку на прибуток по економіці зменшилася з 32,3 % у 2002 році до 24,8 % у 2004 р. З 2004 року по 2006 не відбувається різких коливань, і в 2006 році ставка податку у прибутку підприємств становила 24,9%.(табл.4).

Аналізуючи дані таблиці 4, слід звернути увагу на значну розбіжність між прибутком прибуткових підприємств та фінансовими результатами (сальдо) в цілому по економіці. Зокрема, у 2002 році фінансовий результат (сальдо) становив 14641 млн. грн., прибутки прибуткових підприємств склали 29126 млн. грн., збитки збиткових - 14485 млн. грн. В 2006 році фінансовий результат зріс до 71212 млн. грн., а прибутки прибуткових підприємств склали 88426 млн. грн., збільшились збитки збиткових підприємств і склали 17214 млн. грн. Починаючи з 2002 року зростає і сума податку на прибуток, в 2006 році в порівнянні з 2005 роком зріс на 2368 млн.

грн. і склав 22106 млн. грн. Така зміна бази співставлення дає розбіжність в оцінці величини податкового тиску вдвічі. Співставлення ж усього обсягу податків і відрахувань, сплачуваних в національній економіці, з величиною прибутку рентабельних підприємств дає надзвичайно велику величину податкового пресу - 150 % . Втім не викликає заперечення той факт, що податки і відрахування збільшують сумарний обсяг витрат у економіці на 15 – 20 %, що суттєво знижує рівень рентабельності підприємств .

Можна зробити висновок, що в 2006 році рівень податкового навантаження на фінансовий результат діяльності підприємств становив 31,0 %, що вдвічі менше показника 2003 року. Податкове навантаження на прибуток рентабельних підприємств протягом 2003 – 2006 років поступово знижується із 37,5 % до 24,9 % . Рівень податкового навантаження податку на прибуток підприємств на діяльність підприємств та ВВП країни зображено на рисунку 2.

Таблиця 4.

Питома вага податку на прибуток підприємств в структурі фінансових результатів та ВВП країни

Рік	ВВП, млн.грн.	Фінансові результати підприємств (сальдо) по галузях економіки, млн.грн.	Прибуток прибуткових підприємств, млн.грн.	Податок на прибуток підприємств			
				млн. грн.	% до (2)	% до (3)	% до (4)
2002	225810	14641	29125	9398	4,2	64,2	32,3
2003	267344	19685	35265	13237	5,0	67,2	37,5
2004	344825	50345	65250	16162	4,7	32,1	24,8
2005	431112	61924	78952	19738	4,6	31,9	25,0
2006	495778	71212	88426	22106	4,5	31,0	24,9

Умовні позначення на рисунку означають: 1 – рівень податкового навантаження податку на прибуток підприємств; 2 – питома вага податку на прибуток у фінансових результатах підприємств; 3 – питома вага податку на прибуток у прибутку підприємств.

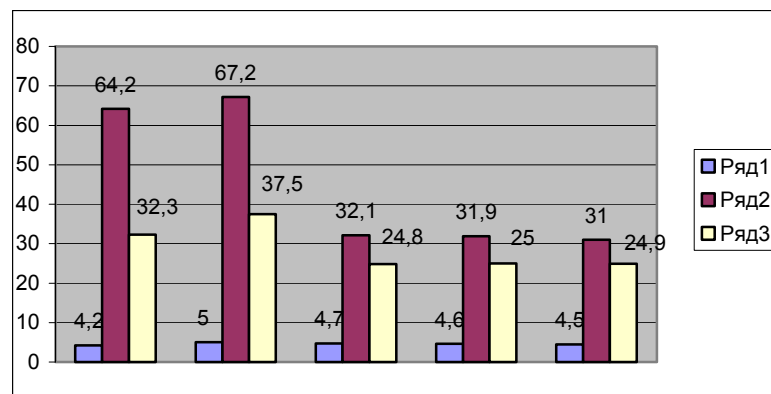

Рис. 2. Оцінка податкового навантаження на юридичних осіб за 2002 – 2006 роки

Безумовно, різке зниження податкового тиску сприятиме збільшенню вільних коштів у розпорядження підприємств, але з іншого боку, у короткостроковому плані скоротить доходи бюджету. Однак у перспективі це скорочення може компенсуватися платниками податків за рахунок збільшення кількості прибуткових підприємств і розширення бази оподаткування. Саме по собі зниження рівня податкових ставок не вестиме до збільшення бази оподаткування, достатньо значного, щоб компенсувати це зниження для бюджету. Підтвердженням цього є те, що зростання в Україні ВВП обсягів виробництва, товарної маси, реальних доходів та зменшення податкового навантаження не дозволило б забезпечити бажаних результатів. На сьогодні залишаються невирішеними завдання зниження високої витратності виробництва, збільшення платіжності підприємств, зміцнення їх фінансових результатів [5].

Підтвердимо виявлені тенденції щодо податкового навантаження на доходи юридичних осіб на прикладі фінансових результатів діяльності підприємств Закарпатської області. Вихідні та отримані на основі розрахунків показники згруповані у таблиці 5 [9].

Таблиця 5.

Питома вага податку на прибуток підприємств у структурі фінансових результатів підприємств Закарпатської області

Рік	Фінансові результати підприємств (сальдо) по галузях економіки, млн.грн.	Прибуток прибуткових підприємств, млн.грн.	Податок на прибуток підприємств		
			млн. грн.	% до (2)	% до (3)
2002	2,7	145,4	43,6	-	29,9
2003	66,9	212,8	53,2	79,4	24,9
2004	139,1	303,5	73,8	53,1	24,3
2005	153,6	331,1	82,5	53,7	24,9
2006	173,5	360,9	92,4	53,3	25,6

Як видно з представлених у таблиці даних, фінансовий результат по галузях економічної діяльності Закарпатської області в 2006 році становив 173,5 млн. грн., що на 106,6 млн. грн або на 159,3 % перевищує показник 2003 року.

У 2003 році рівень податкового навантаження щодо кінцевого фінансового результату становив 79,4 %. Це свідчить про те, що на 1 гривню чистого прибутку підприємство сплачувало 0,79 грн. податку на прибуток. У 2006 році рівень податкового навантаження дещо знизився, і підприємства Закарпатської області сплачували 0,53 грн. податку на прибуток на 1 гривню фінансового результату. Щодо рівня податкового навантаження рентабельних підприємств, то суттєвих коливань за

досліджуваний період не спостерігалось. Так, у 2003 році рівень податкового навантаження становив 24,9 %, а в 2006 році – 25,6 %.

Аналізуючи тенденції розвитку економіки України, можна дійти висновку, що недоліки та не доопрацювання в сфері податкової системи стримують процеси нагромадження та зростання інвестицій у основний капітал і обумовлюють спрямування ресурсів на непродуктивне споживання. Це перешкоджає адекватній реакції вітчизняних виробників на зростання споживчого попиту внаслідок зростання доходів населення, призводить до унеможливлення інноваційного оновлення основних фондів та розширеного відтворення високотехнологічного виробництва. Таким чином, податкова політика закладає ризики для розвитку економіки у довгостроковому періоді.

Вплив уряду на стимулювання ділової активності є недостатнім, а ефект від зменшення податкового навантаження за рахунок локальних пом'якшень бюджетних обмежень - короткостроковим. Реалізація урядових пропозицій щодо податкової реформи поки що не призвела до суттєвих позитивних результатів, оскільки запропоноване зниження ставок податків є недостатнім для відчутного стимулюючого впливу на економічну активність.

Висновки

Отже, проведений аналіз оцінки податкового навантаження на фізичних та юридичних осіб дозволяє зробити висновок, що чинна система прямого оподаткування прибутків підприємств є значно вищою, ніж доходів фізичних осіб.

Крім того, можна зробити висновок, що обтяжливість системи прямого оподаткування в Україні визначається насамперед не системою податкових ставок, а складністю системи адміністрування, деформації грошової сфери та фінансів підприємств. Відтак зниження ставок оподаткування вестиме насамперед до переорієнтації вивільнених коштів підприємств на фінансування витрат та відновлення прийняттого рівня рентабельності бізнесу.

Проблема податкового навантаження на фізичних та юридичних осіб залишається й досі не вирішеною, і потребує подальшого дослідження. Тому орієнтирами реформування податкової політики в Україні повинні стати :

- стимулювання динамічного розвитку економіки ;
- заохочення інвестиційної діяльності ;
- забезпечення конкурентоспроможності виробництва та орієнтація на його інноваційний розвиток;

- стимулювання розвитку зайнятості та самозайнятості;
- підвищення добробуту населення та розвитку людського капіталу.

Враховуючи викладений вище матеріал пропонується наступне:

- по–перше, зниження ставок оподаткування має відбуватися поступово та поетапно і обов’язково бути компенсовано розширенням податкової бази; надмірне зниження ставок може втягти українську економіку до зниження ефективності бюджетної політики;

- по – друге, при реформуванні податкової системи слід мінімізувати оподаткування результатів діяльності капіталу; також необхідно звільнити від оподаткування прибуток, який інвестується в межах України;

- по – третє, в індивідуальних доходах населення має оподатковуватися лише той обсяг, який перевищує вартість простого відтворення робочої сили (виражений в офіційному прожитковому мінімумі), збільшення, в свою чергу, неоподаткованого мінімуму для прибуткового податку дасть змогу збільшити обсяги споживання;

- по – четверте, необхідно посилити податковий контроль за рівнем витрат виробництва, водночас істотно підвищити оподаткування непродуктивних видів діяльності.

Однією з важливих складових оптимізації податкової системи України є радикальне посилення її позитивного впливу на формування повноцінних суб’єктів ринку і всієї ринкової інфраструктури, формування сприятливого інвестиційного клімату в офіційній економіці, забезпечення ефективного та безпечного вкладення капіталу, створення механізмів захисту від знецінення коштів, створення конкурентного середовища як механізму реалізації найбільш ефективних господарських рішень. Вносячи зміни до податкової політики, слід пам’ятати, що податкова система має бути повернута до виробництва, стимулюючи його зростання та не створюючи антистимулів у підприємств до його розвитку, а у населення - до продуктивності праці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України „ Про внесення змін до Закону України „ Про оподаткування прибутку підприємств” від 24.12.2002р. №349-IV//Урядовий кур’єр. – 2003. - №42.
2. Закон України „ Про податок на доходи фізичних осіб” від 22 травня 2003 р.№889 –IV// www.rada.kiev.ua.

3. Білостоцька В.О., Островецький І.В. Податкове навантаження в Україні // Фінанси України. – 2002. – № 12.-с. 111-117.
4. Бодюк А.В. Визначення показників податкоспроможності населення // Фінанси України. – 2003. – № 1-с. 104-108.
5. Горобінська І.В. Аналіз податкового навантаження // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 10.-с.26-32.
6. Красносова О.М. Проблеми матеріального стимулювання персоналу промислових підприємств // Фінанси України. – 2002. – № 9.-с. 48-52.
7. Маковська І.О. Податкові надходження зведеного бюджету // Фінанси України. – 2004. – № 5.-с. 118-122.
8. Садеков А.А., Чацкіс Ю.Д. Оподаткування суб'єктів господарювання // Фінанси України. – 2002. – № 1.-с. 45-42.
9. Статистичний щорічник Закарпаття за 2005 рік. Головне управління статистики у Закарпатській області.
10. Україна у цифрах у 2005 році : Короткий стат. довідник . – Держкомстат України / За ред. О. Г. Осауленка. – К: Техніка. – 2005.- с. 273.

УДК: 330.123.3

МОДЕЛЬ ВЗАЄМОДІЇ ІНВЕТОРІВ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ

В.Й. ПЛИСА,¹ Н.В. БЛАГА²

¹ кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів
Львівського національного університету імені Івана Франка.

² кандидат економічних наук, доцент кафедри маркетингу
Львівської національної академії ветеринарної медицини імені С.З.Гжицького

Розроблено авторську модель взаємодії інвесторів на фондовому ринку та проведено дослідження впливу державного регулятора на фондовий ринок з метою збільшення припливу інвестицій. Досліджено розвиток фондового ринку як динамічного багатоваріантного процесу, ключові показники якого розвиваються в часі за спіралеподібною формою, стійкість якої забезпечується лише за умов ефективного регулювання з боку держави.

Актуальність теми. Забезпечити становлення фондового ринку, уникнувши хаосу та стихійних руйнівних процесів, що відкидають економіку країни далеко назад, може тільки держава. Саме вона, володіючи чіткою стратегією і програмою реформування та використовуючи весь арсенал засобів, що існують в її розпорядженні, здатна у найкоротші терміни і з найменшими втратами створити умови для становлення цивілізованого фондового ринку. Розумне поєднання ринкових і державних регуляторів дає можливість реалізувати цілі розвитку фондового ринку України, недостатній розвиток якого гальмує інвестиційні процеси, стримує структурну перебудову вітчизняної економіки, що унеможливорює підвищення її